

מסורת הש"ס

אלמנה לכהן גדול

פרק שביעי יבמות

ע.

עין משפט
נר מצוה

הכי גרסינן ה"ד אילימא דיימא מניה ולא דיימא מעלמא לריכא
למימר דריכול אלא לאו דיימא נמי מעלמא: לא כ"ש. דאי דיימא
מניה ומעלמא דבתריה ידיה שדינ ליה: ומאני? בדלא דיימא כלל.
מקמי הכי לאו מניה ולא מעלמא הלכך אינטריך לאשמועינן דתאכל
לדמרינן כהן ציאה נתעברה: בני
ננים הוי הן כננים. צפ' הכא על
יצמתו (לעיל סב:): כמאן כר"ע.
מתניתין דקמי עובד כוכבים ועבד
הכא על גת ישראל הולד ממזר:
משום רבינו. רבי. ואע"ג דשמעין
דפליג אדר"ע צפ' ר"ג (לעיל נב:)
דאמר אין דברים הללו אמורים אלא
לדברי ר"ע וליה לא ס"ל אפי"ה בעובד
כוכבים ועבד מודה דאמר דהחולין
(לעיל מה:). עובד כוכבים לא מתחמין
ועבד לא תהיה קדשה: כווא. כלי
קטן כלומר ממזר שהוא גרוע: כדא.
כלי חשוב כלומר כהן גדול:

הדרן עלך אלמנה

הערל. כהן (א) שמתו אחיו
מחמת מילה: נשים
ועצדיהם יאכלו. דהא משום ערלות
וטומאה לא נפקי מכלל כהנים אלא
דליהו גופיהו ממחרי תקנאה:
נשים. של פלוג דכא וכרות שפכה
לא יאכלו דשוויה חללה דציאתה שהרי
נבעלה לפסול לה: ואם לא ידעה.
לא צא עליה אחרי כן והיתה נשואה
לו קודם לכן: ואם נשתייר מעטרה.
שנכרת מעטרה ואילן כשר דהתם
צירא בעלמא הוא ולא גיד שאין
גיד אלא מעטרה ואילן לגד הגוף.
עטרה (ב) שורת דבר המקפת
במקום המילה בגובה ושופע ויורד
עד סופה: גמ' תושב ושכיר
בתרומה. דכתיב תושב כהן ושכיר
לא יאכל קדש: איש איש מורע אהרן
והוא לרוע או זכ לרצות ערל.
כטמא אלא אכילת תרומה דנדהאי
קרא בתרומה כתיב דכתיב (ויקרא כב)
וצא השמש וטהר ואחר יאכל מן
הקדשים והיינו תרומה דסגי ליה
בהערצ שמש: שכן חייבין עליו. קרבן
מנוחא אם אכלו פגול או נותר או
בטומאת הגוף דכולהו נכרת דהא
קדשים הוא: קניו קנין עולם. עבד
עברי הנלעז וצא הכבוד ללמדך
שאינו גופו קניו לכהן זה שאכילהו
בתרומה ככנעני: קנין שנים. סתם
עבד שיוצא צדש שנים: אינו קן.
ללא נאמר אלא תושב: היינו אומר
תושב זה קניו קנין שנים. משום הכי
אסור בתרומה צא שכיר יתירא ולימד
על כרחך דהאי קרא לנרעא אתא
וכיון דתרי כתיבי מתקבלי ומשכר זה
המיושב אלא לזמן מרובה ושכיר זה
העומד לנאח: אלא דפסה מופני האי
שכיר וסופו. דפסה דכתיב לא יאכלו
צו: מאי ניהו אי נימא תושב ושכיר
ממנו. קניו קנין שנים או נלעז:
הכא

אבל דיימא מניה אע"ג דיימא נמי מעלמא בתר ידיה שדינ
ליה. פי' דיימא מניה שצא עליה צודאי ודימא מעלמא
היינו שם רע דאי דיימא מניה נמי שם רע בעלמא א"כ מאי מייתי
רצא ממתי? דהתם צא עליה ודאי משום הכי צמר ידיה
שדינ ליה:

הדרן עלך אלמנה

הערל. פי' בקונט' שמתו אחיו
מחמת מילה וכן נראה
דלא דמי לערלה שלא צומנה דמיציעא
לן בגמ' (לקמן דף ע"ה). אי הויה ערלה
דהתם כיוצא בו לא הוי צר מילה
בשום מקום אלא אחר ח' אע"ג דאי
אפשר לו לזמן מפני הסכנה הוי ערל
כיון שהגיע הזמן מדע דלא פשיט ליה
בגמ' טעמוטוס שאין אכול בתרומה
אערלה שלא צומנה אע"ג דאין חייב
לקרוע ולמול (ד) דמנוכח בגמרא (סס:)
דקאמר זכריו דליפתחו בשעת אכילה
וליתניו בשעת עשיה משכמת לה
בטעמוטוס שנקרע ציני ציני ונמא
זכר דלא קרינן ציה בשעת עשיה
המול לו כל זכר ואז יקרע לעשותו
דלא מיחייב לקרוע ולמול ובפ"ק
דחגיגה (דף ד:). נמי אמר וזכרך
להוליא טעמוטוס ואמרוגיוטוס שפטור
מן הראיה ומוקי לה כשציליו במצוח
ובירושלמי מיימי רחיה ממתי?
אחזתו חמה דממתינן לו למול ל'
יוס דאסור בתרומה משמע דמתניתין
איירי בערל שמתו אחיו מחמת מילה
ובהדיא ממלק דירושלמי צין ערלות
שלא צומנה צין שהגיע זמנו למול אלא
הש"ס שלנו דהתם פשיטא ליה דערלות
שלא צומנה לא הויה ערלות ואכיל
בתרומה ובש"ס שלנו ציעא היא בגמ'
(דף ע"ה). ולא איפשיטא: בזה תושב
ושכיר האמור בפסח. וא"ת צאכל
תרומה בטומאת עממה נילף דהאי
ג"ש דלילקי ולקמן (דף ע"ג:). אמרינן
לית זה אלא עשה בשעריך תאכלנו
לזה ולא לאחר ואר"י דהך ג"ש לא
ניתנה אלא לענין פסול דהך האוכל
כגון ערל ואינו וכיוצא בו אכל לענין
פסול גופה כגון טומאת עממה לא
אכל קשה דאכתי נילף מבכורים
שילקה עליה בטומאת עממה דמי היכי
דילפינן (סס) בכורים מתרומה משום
דתרומה קרינהו רחמנא ה"נ נילף
תרומה מבכורים דהא דהעור והרועז
(חולין כב:). אמרינן תרומה מבכורים
לענין דמשקין היוצאין מהן כמותן:
איש איש לרבות הערל. מהכא
אמרינן ככל דוכתי (בבבא דף ד:). דר"ע
מרצה ערל כי טמא ומ"מ אינטריך
למכתב ערל בפסח דאי לאו דכתיב
צדיא משום מקום שהוא כטמא לא
הוה מרבינן ליה מאיש איש אע"ג
דמילת זכריו ועצדיו מעכבתו בפסח:
בזה לפסח שכן חייבין ע"י משום
פגול נותר וטמא. יש ספרים דליג.
טמא דבתרומה נמי איכא איסור
טומאה ואית דגרס ליה משום דבפסח
איכא כרת לאוכל בטומאת הגוף
משא"כ בתרומה ובקונטרס נמי פי'
דחייבים עליו טמא קאמר והוא דהין
דיו מצי למיפריך מכל פני"ק עכ"ס:
אלמא

לן גבי תרומה ודלא אכיל
אלמא

ג א מיי פ"ו מהל'
תרומות הל' יב יג
סמג לאחין דל טויד' ס'
שלא:
א ב מיי פ"ו שם הל' י
יב סמג לאחין דל טור
יוד' שם:
ב ג מיי שם הלכה יג:
ג ד מיי פ"ו מהל'
אסורי ציאה הלכה ג
סמג לאחין קיט טושי"ע
אש"ש סמג ה ספ"ק כ:
ד ה מיי פ"ו מהל'
תרומות הלכה י טור
יוד' סמג שלא:
ה ו ד מיי שם פ"ו הלכה
ה:

תורה אור השלם

1. אם אדניו יתן לו
אשה וילדה לו בנים או
בנות והאשה וילדיה
תהיה לאדניו והוא יצא
בגפו: שמות כא ד
2. ובת בתו בי תהיה
אלמנה ונרשעה ותרע אין
לה ושבא אל בית אביה
בנערותה מלחם אביה
תאכל וכל דל לא יאכל
בה: ויקרא כב יג
3. תושב ושביר לא
יאכל בה: שמות יב מה
4. וכל דל לא יאכל קדש
תושב בתו ושביר לא
יאכל קדש: ויקרא כב י
5. איש איש מורע אהרן
והוא צרוע או זב
בקרשים לא יאכל עד
אשר יקטר וינגע בכל
טמא נפש או איש אשר
תצא מקומו שבתו ורע:
ויקרא כב ד

תוספות ישנים

לא כני כ"ג פי' [לא]
יבנו כמותו עור. י"מ לא
בני כבית פירוש אי אשפי
צו: ורע פסול לאו דוקא
אלא קאי אורע ורע דל'
דוקא קאמר דהא כיון
דורע פסול ערל כיון
פסולה היא וא"ל חפוק י'
ללא אכלה משום דנפסלה
אלא רעה לומר זרע ורעה
פסול אכל היא כשרה
א"י נוכח לומר דרעה
לומר זרעה ממש ומיירי
בזה עליה מגרי ואדומי
דחיי פוסלה ומ"מ הויע
פסול הוא:

הדרן עלך אלמנה

פיר' הערל הערל וכל
הטעמים לא יאכלו בתרומה
פי"ה ככ"מ ערל שמתו
אחיו מחמת מילה. ולי'
דאי' אינה מזה למול פי'
למול אי"ע לפי שהוא טמא
והיו כמנו מילה שלא צומנה
וקשה דבגמ' בעי ערל
קטן מהו לטורי שמן של
תרומה ערלות שלא צומנה
מעכבה או לא מעכבה
ואמאי לא פשיט ממתי?
דיון דמיירי שמתו אחיו
מחמת מילה אי' נלחם הוא
וריון שאלם ערלות שלא
צומנה הוא לכן פ"ה דערל
ר"ל משומד לערלות ווא"י
האיך קרי ליה בגמ' לבו
לשמים ו"ל כיון שאינו מנוגע
למול עובר להכשיר ואינו
מנוגע למול רק מפני דאמת
המילה קרינן ציה שפיר לבו
לשמים: פצות דכא נשים
לא יאכלו. מימה אמאי
פוסלה בציאתה הא לאו ז'
מחייבים הוא וא"ל משום
דדוקא לממזר (לקמן עה:)
לדיון הדיקס רק להוריות
מחייבן הוא פלוג דכא וי"ל
כיון דשמתה גופו חשיב
כמו דמערקל: